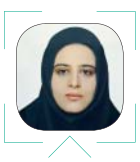

مرور کتاب «کشتی پهلوگرفته» اثر سید مهدی شجاعی

روضه تمام عیار

منصوره رضایی
دانشجوی دکترای زبان و ادبیات فارسی

ما کتابخوان‌ها یا کتاب بازها با کتاب‌هایمان زندگی می‌کنیم. مثلا وقتی بخواهیم به مسافرت برویم یکی از برنامه‌های مهم سفرمان این است که چه کتابی را برای طول راه و وقت‌های بیکاری با خودمان ببریم؟ کتابی که هم سبك باشد و هم به حال و هوای سفرمان بخورد. ما کتابخوان‌ها با کتاب‌هایمان به جاهای نرفته و نشناخته می‌رویم. با کتاب‌هایمان غذاهای مختلف را مزمزه می‌کنیم. با آدم‌های کتاب‌هایمان دور هم می‌نشینیم و می‌گوییم و می‌خندیم و اشك می‌ریزیم. ما کتاب بازها با کتاب‌هایمان روضه می‌گیریم و با اشك‌هایمان بعضی صفحه‌های کتاب را نشان‌دار می‌کنیم و دفعه بعد که گذرمان به همین کتاب افتاد، یادمان می‌آید چه صفحه‌ای با دلمان بازی کرده و پا به پای کدام کلمات اشك ریخته‌ایم. ما می‌دانیم بعضی کتاب‌ها روضه‌های نابی دارند و بعضی نویسنده‌ها مداح‌های خیلی خوبی هستند.

سیدمهدی شجاعی، یکی از همین نویسنده‌های روضه‌خوان است. در کتاب‌های آیینی‌اش کلماتِ سیاه‌پوش مثل عزادارهای آرام و موقر، پهلو به پهلوی هم نشسته‌اند و با نویسنده، دَم می‌گیرند و روضه را زمزمه می‌کنند. مثلا اسم کتاب «کشتی پهلو گرفته» خودش یك روضه تمام عیار است. کتابی که سرگذشت حضرت زهرا(س) را از ولادت تا شهادت، روایت می‌کند. به قول روضه‌خوان‌ها اگر مخاطب، کنایه فهم باشد و متوجه ایهام موجود در عنوان این کتاب بشود همین روضه برای تمام روزهای فاطمیه‌اش کافی است. کشتی پهلوگرفته فاطمه است که در ساحل آسمان، آرام گرفته. کشتی پهلو گرفته فاطمه است که دست بر پهلو گرفته و از لنگرگاه تیره و تاریك دنیا دل بریده است.

تقریبا همه ما با سیر زندگی حضرت زهرا(س) آشنا هستیم؛ همین مسأله روایت امرِ دینی را سخت می‌کند. مخاطب از سیر تا پیاز ماجرا را می‌داند، اما نویسنده باید ترفندی هنرمندانه به کار بگیرد تا مخاطب، جذب و درگیر کتاب شود. سید مهدی شجاعی در کتاب کشتی پهلوگرفته، روش‌های مختلفی را برای میخکوب کردن خواننده به کار گرفته است.

یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های این کتاب، نثر ادبی و دلنشین آن است. زبانی که گرچه پر از عبارات و اصطلاحات و تشبیهات ادبی است، اما کاملا ساده و قابل فهم است. نثری که بعضی جاها شعرگونه می‌شود و با آهنگ دلنشینش در یاد خواننده، باقی می‌ماند.

«ریسمان در گردن خورشید. طناب بر گلوی حق. مظلومیت محض»

روایت کشتی پهلو گرفته مستقیم و خطی است. یعنی از تولد حضرت زهرا(س) شروع می‌شود و با شهادت ایشان خاتمه می‌یابد، اما حضور راویان متعدد و انتخاب زاویه‌دیدهای متفاوت، روایت این کتاب را از سایر آثار آیینی، متمایز کرده است. راوی هر فصل، بخشی از زندگی حضرت فاطمه(س) را از دیدِ خودش بیان می‌کند و در واقع، شخصیت اصلی آن فصل هم همان راوی است. مثلا در فصلی که از زبان پیامبر(ص) روایت می‌شود خودِ ایشان، محور ماجرای تولد حضرت زهرا(س) هستند یا در فصلی که فضّه. خادمه حضرت فاطمه(س). روایت می‌کند در وقایع آن فصل، فضّه نقش مستقیم و کلیدی دارد. راویان «کشتی پهلو گرفته» به ترتیب این بزرگواران هستند: حضرت محمد(ص)، حضرت خدیجه(س)، خودِ حضرت زهرا(س)، امیرالمؤمنین علی(ع)، امام حسن(ع)، امام حسین(ع)، مجددا حضرت زهرا(س)، حضرت زینب(س)، فضّه، حضرت ام‌کلثوم(س)، اسماء، مجددا خودِ حضرت فاطمه(س)، مجددا حضرت علی(ع). اما نکته جالب راویان، آخرین راوی است که کتاب با روایت او تمام می‌شود؛ آسمان! آسمانی که شاهد و ناظر تمام اتفاقات زندگی حضرت زهرا(س) بوده و در فصل چهاردهم، یك بار تمام وقایع را از دیدِ خودش تعریف می‌کند.

«از ابتدای خلقتم چشم انتظار آمدنت بودم. خدا مرا که می‌آفرید و زمین و خورشید و برّ و بحر را، اعلام کرد که آفرینش شما، آفرینش همه چیز به طفیلی آفرینش پنج تن است که محور آن پنج تن زهراست... این پنج تن عبارتند از فاطمه و پدر او، فاطمه و شوی او، فاطمه و پسران او...

من سوختم وقتی درِ خانه خدا، درِ خانه قرآن، درِ خانه نجات، درِ خانه تو به آتش کشیده شد. من در خود شکستم وقتی در بر پهلوی تو شکسته شد. وقتی تو فضه را صدا زدی، انسانیت از جنین هستی سقوط کرد. خون جلوی چشمان مرا گرفت وقتی گل میخ‌های در از سینه تو خونین و شرم آگین درآمد. من از خشم کبود شدم وقتی تازیانه بر بازوی تو فرود آمد. من معطب و بی‌فلسفه ماندم وقتی زمین مِلك تو غصب شد...»

نویسنده کشتی پهلو گرفته روایتی کاملا صریح و شفاف از عوامل و دلایل شهادت حضرت زهرا(س) ارائه نموده و مقصران این واقعه را به مخاطب معرفی کرده است. اگر چه قرائت سید مهدی شجاعی از این برهه تاریخی، عاطفی و احساسی به نظر می‌رسد اما طبق فهرست منابع کتاب، کاملا متکی به روایات و احادیث و متون معتبر دینی و تاریخی است. شاید خیلی از ما حوصله خواندن کتاب‌های تاریخی را نداشته باشیم و لحن سنگین و یکنواختشان را تاب نیاوریم، اما می‌توانیم کشتی پهلو گرفته را یك نفس بخوانیم و دوره کامل تاریخ اسلام را مرور کنیم؛ از غار حرا تا شعب ابی‌طالب را. از مدینه تا کربلا را.

کشتی پهلوگرفته پرفروش‌ترین اثر سیدمهدی شجاعی است که طبق آمار وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تاکنون حدودا پنجاه بار تجدید چاپ شده و بیش از ۶۰۰ هزار نسخه از آن به فروش رفته است. این کتاب کم حجم و سبك و جذاب را در ایام فاطمیه بخوانید و در هر سطر و صفحه‌ای که سیمتان وصل شد برای ما هم دعا کنید. یا علی...

کتاب «کشتی پهلو گرفته» یك روضه تمام عیار است. کتابی که سرگذشت حضرت زهرا(س) را از ولادت تا شهادت، روایت می‌کند

آگهی مفقودی

برگه سبز و برگه کمپانی (بنچاق) خودرو سواری پراید صبا (جی. تی. ایکس)، رنگ سفید شیری-روغنی مدل ۱۳۸۱ به شماره پلاك ۴۳۷ن۵۳ ایران۵۵ و شماره موتور ۳۹۴۴۱۴ و شماره شاسی S1412281860155 به نام فاطمه ساقندیان طوسی مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط است.

آگهی مفقودی

کارت خودرو سواری تویوتا کرولا GLI رنگ مشکی متالیک مدل ۲۰۰۸ به شماره پلاك ۲۷۳ق۷۳ ایران ۴۴ و شماره موتور 1ZZ2983948 و شماره شاسی JTDBR42EX82000182 به نام خانم حوریه افشار مفقود گردیده و از درجه اعتبار ساقط است.